

Het verhaal van Tiny de Vos (73)

over dertig jaar crisisopvang en pleegzorg

Soms sterven ze van de honger als ze hier komen. Zoals laatst Riccardo. Hij propte alles tegelijk in zijn mond. Toen hij weer naar huis moest, vond ik dat heel erg. Zijn moeder is zwakbegaafd, maar goedgebekt, zodat ze de kinderrechter steeds weer zover krijgt dat haar kinderen na een uithuisplaatsing terug mogen naar haar. Jeugdzorg heeft het altijd gedaan als er ongelukken gebeuren, maar het is uiteindelijk de kinderrechter die bepaalt waar het kind heen gaat.

Al meer dan dertig jaar vang ik thuis kinderen op die in een crisissituatie zitten. Vaak hebben ze een moeder die zwakbegaafd is, of drugsverslaafd. Kort geleden kwamen er twee kinderen bij mij nadat hun moeder was opgepakt, een meisje van anderhalf en een jongetje van zes. Vader en moeder hadden ruzie gehad, met dodelijk afloop. De kinderen hadden het zien gebeuren. Het meisje was heel bang, klampte zich aan haar broertje vast. Hij ontkende het, deed alsof er niets gebeurd was. Na een paar weken of maanden gaan de kinderen weer weg. Voor sommigen wordt een permanent pleeggezin gezocht, anderen kunnen weer terug naar huis. Meestal heb ik er vrede mee als ze weer naar huis gaan, behalve wanneer ik het gevoel heb, zoals bij Riccardo, dat er niet goed voor het kind gezorgd wordt.

Ik ben 73, maar vind het nog steeds ontzettend leuk om voor die kindjes te zorgen en hun ontwikkeling te volgen. Soms praten ze nauwelijks als ze hier komen, en maken ze geen contact. Het is mooi om te zien als dat na een tijdje op gang komt. Ik wil alleen peuters, omdat die nog niet naar school gaan. Elke ochtend vroeg op en een kind naar school brengen zou me te zwaar zijn. En omdat ik last van mijn rug heb en niet kan tillen, moeten ze kunnen lopen.

De buurt vindt het maar niks: 'Loopt ze weer met zo'n kleintje'. Sommigen denken dat ik het voor het geld doe, maar dat is absoluut niet zo. De kinderen komen vaak met niks. Als je alles bij elkaar optelt, schiet je erbij in. Ook mijn kennissen begrijpen niet dat ik er steeds weer aan begin. 'Je zou zoveel kunnen doen', zeggen ze. Maar ik zou niet weten wat. Mijn man is vijf jaar geleden overleden, ik heb geen zin om overdag in mijn eentje thuis te zitten.

Van huis uit ben ik gezinsverzorgster, met een speciale opleiding voor probleemgezinnen. Eind jaren vijftig kwam ik op mijn 21ste vanuit een katholiek Westfries dorp terecht in Rotterdam, waar ik ging werken met 'asocialen' en 'arbeidslabielen'. Dat waren de benamingen in die tijd. Mensen die niet met geld konden omgaan, aan de drank waren of hun kinderen verwaarloosden. In 1971 trouwde ik en gaf ik mijn baan op.

Mijn man was weduwnaar en had twee zoons, samen kregen we nog een dochter. Toen zij vier was en naar school ging, wilde ik graag weer wat doen. Via de Vrijwillige Gezinsbegeleiding rolden we vanzelf in de crisisopvang. Het waren in die tijd merendeels pubers, weglopers. Kinderen die op het Zuidplein in Rotterdam in portieken overnachtten omdat ze ruzie hadden thuis of moeite hadden met de scheiding van hun ouders. Ze bleven een week of zes bij ons, totdat er een goede oplossing gevonden was. We eisten van de kinderen dat ze naar school gingen of werk zochten, en dat ze op tijd thuis waren voor het eten. Vaak waren ze niet gewend om zich aan regels te houden, en deed de structuur en regelmaat hun goed.

Over het algemeen konden onze eigen kinderen goed overweg met de opvangkinderen. We hebben een paar keer een baby in huis gehad. Een daarvan was Johnny. Onze zoon Evert, een jaar of zeventien, was gek op hem. Hij kwam in de schoolpauze vaak samen met een vriend even naar huis. Die vriend, een heel lange jongen, slurpte zijn koffie en at zijn plak ontbijtkoek, en dan vroeg Evert aan hem: 'Hé, wil je Johnny even zien?' Dat vond ik ontroerend.

De pubers die we opvingen, brachten een bepaalde invloed met zich mee, en toen onze dochter tien was, wilden we haar daar niet meer aan blootstellen. Eigenlijk wilden we wel een kind dat permanent bij ons bleef, een pleegkind, jonger dan onze dochter. Het ging niet door, want we werden te oud bevonden, ik was 48 en mijn man 57. Maar toen werden de kindertehuizen gesloten en wist pleegzorg ons alsnog te vinden. Als de nood aan de man is, doet leeftijd er niet toe. We kregen een pleegzoon en een paar jaar later een pleegdochter. Ze zijn nu 30 en 24.

Weer later kwamen er nog twee pleegkinde-

'Bij elkaar heb ik twee stiefzoons, vier pleegkinderen en een biologische dochter. Ik heb nooit verschil gevoeld' Foto Rien Zilvold

'Kinderen blijven altijd loyaal aan hun ouders'

ren bij, Samantha en Elisabeth, zij wonen nog thuis. Bij elkaar heb ik dus twee stiefzoons, vier pleegkinderen en een biologische dochter. Ik heb nooit verschil gevoeld.

Met de meeste crisiskinderen die ik opvang, houd ik geen contact. Ik ga wel altijd nog een keer bij hen op bezoek en stuur nog weleens een kaart voor hun verjaardag. Soms hoor je via via – ik ga veel om met andere pleegouders – hoe het met een kind gaat. Sommigen blijven maar twee weken, anderen langer, met het afscheid heb ik meestal geen moeite.

Maar met Kumar was het anders. Hij kwam vlak voor Kerst 2007. Een jongetje van tweeënhalf, een heerlijk kind. Hij sliep goed, at goed, hij speelde dat het een lieve lust was. Hij noemde me meteen mama. In drie weken was hij helemaal gewend bij ons, iedereen was stapelgek op hem. Dit kind had ik wel willen houden, maar dat kan natuurlijk niet, op mijn leeftijd. Je kunt het niet afmaken. Alleen, er kwam maar geen pleeggezin voor hem. Uiteindelijk duurde het negen maanden voor Kumar wegging.

Hij is in een goed pleeggezin gekomen, maar de overgang was dramatisch. Voor hem en voor mij. We hebben het heel rustig opgebouwd, met bezoeken over en weer, maar hij zei steeds

dat hij bij mij wilde blijven wonen. De dag dat hij wegging, zat hij op de trap en het was zo triest. Hij zei: 'mammie, jij moet ook mee, hoor!' In het begin belde ik steeds met de pleegouders hoe het ging, en hij bleek alleen maar over mij te praten. Van lieverlee is het beter gaan met hem, maar ik ben geschrokken van het afscheid. Het was de eerste keer dat het zo moeilijk was.

Twee crisiskinderen zijn nooit meer weggegaan. Het zijn mijn dochters geworden, ze zijn nu zeventien en veertien. Samantha kwam in het voorjaar van 1995, ze was vier. Haar ouders waren verslaafd aan drugs en konden niet voor haar zorgen. Na een maand of vier kwam er een pleeggezin voor haar, maar daar ging het niet goed. Die mensen begrepen haar niet. Ze was bijvoorbeeld gewend om met een lichtje aan te slapen, maar dat mocht niet. Je ziet het wel meer bij pleegouders, dat ze willen dat het pleegkind hun eigen kind wordt. Het krijgt een andere outfit aan, moet meteen naar de kapper. Ze zien het kind niet zoals het echt is. En ze vergeten dat kinderen altijd loyaal blijven aan hun eigen ouders. Als pleegouder moet je dat respecteren.

Samantha's gezinsvoogd belde: wat doen we

nu? 'Breng haar maar terug', zei ik. Dus na drie maanden klepperde ze met de brievenbus: 'Mama, ik ben terug!' Daar stond ze weer met haar poppenwagen en schoolbord en alles. Samantha zit nu op het mbo en leert voor sociaal-pedagogisch hulpverlener. Ze heeft een vriendje met wie ze goed omgaat. Soms merk je nog wel aan haar dat ze geen gewone jeugd heeft gehad. Gauw lichamelijke klachten bijvoorbeeld. Maar over het geheel genomen gaat het goed.

Elisabeth van veertien is gekomen toen ze tweeënhalf was. Na twee jaar was er nog geen pleeggezin voor haar gevonden en toen kon ze niet meer weg, vond ik. Ze was al sinds haar geboorte van de een naar de ander gegaan. Van vader naar moeder, weer terug naar vader, dan weer naar oma. Jeugdzorg was blij dat ze bij ons kon blijven.

Ze bleek een taal- en ontwikkelingsachterstand te hebben en een hechtingsstoornis. Elisabeth volgt nu praktijkonderwijs, maar ze heeft het moeilijk op school. Faalangst, driftbuien. Waarschijnlijk kan ze niet zelfstandig wonen later, daarom ben ik nu al bezig om een goede plek voor haar te regelen voor als ik er niet meer ben. Dat is mijn grootste zorg.'

Opgetekend door Brigit Kooijman